

Бійчук Г. Л.
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник

Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України
м. Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЗАСОБАМИ ІКТ

Неможливо уявити сучасний урок без комп'ютерних та мультимедійних технологій, SMART-дошки, Інтернету, а вчителю, все складніше вдосконалювати освітній процес без допомоги комп'ютера.

Урок літератури з використання міжпредметних зв'язків за допомогою інформаційно-комп'ютерних технологій та е-уроків, презентацій стає більш цікавим для учня, а тому ефективнішим у засвоєнні предметних знань, водночас поліпшується візуальний рівень унаочнення навчального матеріалу на уроці. *Міжпредметні зв'язки* є саме тим важливим засобом, який допоможе розкрити учням роль української літератури в опануванні основ наук (мови, історії, фольклору, філософії, зарубіжної літератури тощо), зрозуміти функціонування її в різних галузях людських знань.

Практичне та системне використання інформаційно-комп'ютерних технологій та мультимедійних сценаріїв уроку ефективно впливає на навчальну мотивацію учнів, розвиває візуальне сприйняття та творчу уяву, зацікавлює у вивченні предмета української літератури в основній школі.

Водночас багато питань, що стосуються методики використання інформаційно-комп'ютерних технологій у процесі вивчення української літератури, залишаються мало дослідженими. Широке впровадження ІКТ у практику роботи учителя-словесника передбачає відхід від «традиційного» навчання з переважно пояснювально-ілюстративною методикою до збільшення обсягу навчальних завдань пошуково-дослідницького характеру, перегляд організаційних форм навчально-виховної роботи. Відтак необхідне розроблення науково обґрунтованої системи методів, прийомів, видів навчальної діяльності із застосуванням ІКТ на уроках української літератури, окреслення кола умов, які забезпечать результативність процесу, вироблення критеріїв його ефективності.

Серед основних критеріїв стандартизації ІКТ компетентностей слід виділити такі складові ІКТ – компетентності за визначенням Міжнародної спільноти та технологій в освіті (ISTE (International society for technology):

1. ІКТ – бачення: розуміння та усвідомлення ролі та значення ІКТ для роботи та навчання протягом життя.

2. ІКТ – культура: спосіб розуміння, конструювання, світоглядного бачення цифрових технологій для життя та діяльності в інформаційному суспільстві.

3. ІКТ – знання: набір фактичних та теоретичних знань, що відображають інформаційно-комунікативні технології для навчання та практичної діяльності.

4. ІКТ – практика: практика застосування знань, умінь, навичок у галузі ІКТ для особистих та суспільних професійних та навчальних цілей.

5. ІКТ – удосконалення: здатність удосконалювати, розвивати, генерувати нове у сфері інформаційно-комунікаційних технологій та засобами ІКТ для навчання, професійної діяльності, особистого розвитку.

6. ІКТ – громадянськість: підтверджена якість особистості демонструвати свідоме ставлення через дію, пов'язану з застосуванням ІКТ для відповідальної соціальної взаємодії та поведінки.

Існують різні підходи до визначення ІКТ – компетентностей: ІКТ-компетентності з інформаційних та комунікаційних технологій передбачають здатності та уміння орієнтуватись в інформаційному просторі, володіти та оперувати, оцінювати й використовувати інформацію до потреб ринку праці, володіти та застосовувати ІКТ. За визначенням (О. М. Спирін), ІКТ-компетентність – підтверджена здатність особистості застосовувати на практиці інформаційно-комунікативні технології для задоволення власних потреб і розв'язування суспільно значущих, зокрема, професійних, задач у певній предметній галузі або видів діяльності.

ІКТ – компетентність включає свідоме і критичне застосування інформаційно-комунікативних технологій у процесі навчання та спілкування у соціальних спільнотах мережі Інтернет. Це включає використання комп'ютерних технологій, як, наприклад, тестових редакторів, мультимедійних й програмно-педагогічних засобів

навчання, е-уроки, електронних журналів, бібліотек та можливостей і певних ризиків спілкування в Мережі. ІКТ-уміння передбачають здатність знаходити, збирати, та обробляти інформацію та використовувати її систематичним та критичним способом, у відповідності до реального та віртуального середовища та посилань. Учні повинні володіти вміннями використовувати засоби для розробки представлення та усвідомлення комплексу інформації та здатністю до доступу, пошуку та використання сервісів мережі Інтернет. Учителі та учні також повинні бути здатними використовувати інформаційно-комунікативні технології для підтримки критичного мислення, творчості та інновацій. Звернення до інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення життєвого і творчого шляху письменника надає уроку літератури особливої спрямованості пізнавальної та емоційної насиченості, активізує різні види навчальної діяльності учнів, підвищують ефективність уроку при інтерактивному застосуванні міжпредметної взаємодії (образотворчого мистецтва, живопису кіномистецтва, ілюстрацій автопортрету тощо), сприяють формуванню предметних, загальнонавчальних і ключових компетентностей. Твори суміжних мистецтв на уроках літератури стають джерелом нових знань, а тому вони допомагають формувати в учнів науково-теоретичні поняття, активізувати мислення і розвивати їх мовлення. «Полегшуючи аналіз і синтез, узагальнення і систематизацію, абстрагування і конкретизацію знань з літератури, твори суміжних мистецтв стають могутнім засобом розвитку мислення учнів, а значить, становлять значну освітню цінність» [1, с. 2]. Мисько Еммануїл, академік Академії мистецтв України, професор, ректор Львівської академії мистецтв стверджує: «Досвід розвинених країн світу показує, що саме освіта є фундаментом майбутньої нації, а мистецька освіта в цьому сенсі є чи не найважливішою, адже вона відповідає за наше духовне майбуття. Ми глибоко переконанні, що ніякі економічні реформи не можуть підняти державу, коли втрачаються її духовні підвалини» [2, с. 79-80].

Список літератури:

1. Волошина Н. Й., С. О. Жила. Твори споріднених галузей мистецтва на уроках літератури // Українська література в загальноосвітній школі. – 2004. – № 2. – С. 2.
2. Мисько Е. Львівська академія мистецтв у міжнародних зв'язках // Діалог культур: Україна у світовому контексті. Мистецтво і освіта: Зб. наук. праць / Упорядник і від. редактор С. О. Черепанова. – Львів: Каменяр, 199. – Вип. 3. – С. 79-80.